

polje, ceste, poti, njive razdrila, snopje in seno odnesla; kot morje je stala, g. Jos. Znideršiču je pa pri mlinu vse čebele potopila. Leto je deževno, da ne moremo ne sena posušiti, ne snopja spraviti, skoro vsak drugi dan je dež. Krompir gnjuje. Sadje pa lepo kaže in zori posebne češple in jabelka.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nove volitve so razpisane po večini avstrijskih dežel. Jako važne bodo one na Českem, naši bratje Čehove so sklenili povsod složno postopati. Tako je prav! Pri nas na Štajerskem je še malo volilnega gibanja slutiti: liberalni ustavoverci in nemčurji so nekoliko poparjeni; preveč jih težijo grehi 10letnega gospodarstva! — Štajerski deželni odbornik grof Kotulinski je v železniški postaji Feldbah naglo umrl; namenil je potovati v Ormuž, a moral je pot nastopiti v večnost, ž njim je padel zopet eden izmed stebrov nemškega liberalizma! — Meseca sept. hočejo v Gradcu odkriti spomenik nadvojvode Jovana, k svečanosti vabijo tudi svitlega cesarja. — V Gorici so ugrabili več labonskih rogoviležev in jih hočejo v Ljubljani postaviti pred porotnike, ker se goriškimi ne zaupa prav. — Tržaški mestni župnik dr. Glavina je imenovan za škofa v Poreču. — Ogerske volitve so dokončane; zmagala je Tiszajeva liberalna stranka z 223 poslanci, nasprotna stranka je dobila komaj 60 poslancev in Košutovcev je 56. Prekmurški Slovenci so pa slabo volili. Dopis iz Belatinec, kojega prihodnjic do čista objavimo, nam poroča, da je g. Augustič propal; v Soboti je izbran bil Berke (fiškališ advokat), v Lendavi fiškališ Imre Weszter in v Bakši nek Turgonyi Lajos, sami magjaroni in kalvini; Slovenci so pili in jeli na tuje stroške pa grdo volili. Žalostno! Ker je upor zoper našo vojno v Bosni nepričakovano hud, zato so svitli cesar poklicali še 3 divizije pod orožje in tudi 2 bataljona dalmatinskih brambovcev morata iti v Bosno.

Vnanje države. Rusi so Varno zaseli, toda od Carigrada pomikali nazaj bodo se le potem, ko bo Turk vse pogodbe Berolinskega miru izpolnil. Sultan je angleško kraljico poprosil, naj zabrani napredovanje Avstrijancev v Bosni, kraljica je prošnjo odbila. Bivša francoska cesarica Eugeniya je obiskala našo cesarsko rodbino; za svojega sina, ki utegne še francoski cesar postati, išče nevesto. Pravijo, da je danjskega kralja najmlajša hčer izbrana. Po tem takem bi princ Napoleon postal svak ruskemu cesarjeviču, ki ima najstarejšo hčer za ženo. — Nemški liberalci in ob enem preganjanci sv. kat. Cerkve so pri volitvah propali, tem laglje naredi Bismark mir z katoličani. — Italijani so se nekoliko pomirili, vsaj na videž. Bržčas so jih naše zmage v Bosni postrašile.

Bosna in Hercegovina je bolj kakor do polovice v naši oblasti. Ne dež, ne slabe ceste, ne vročina, ne bolezni, ne turška divja sila ne more

naših junakov ustaviti; vse 3 ali 4 divizije marširajo sedaj zvečinom združene proti Sarajevu. General Jovanovič je iz Mostara 8. aug. odposlal v Stolac 32. reg. in se polastil tega mesta, ki šteje 3600 prebivalcev; glavna moč je pa mahnila proti severu v planine in prodrila na stezi v Sarajevo do Konjice. Vojaki, kateri so mejo prekoračili pri Kostanjici in Novem, so zaseli zapadna bosenska mesta: Predor, Majdan, Sanski most in Ključ. Divizija vojvode Würtemberga je pa iz Gradiške hitro prišla v Banjoluko in potem z silnimi težavami marširala čez planine in pri Rogelji zadela na 1000 Turkov, naših je več palo mrtvih in ranjenih; med njimi nadlajtnant Doksat 17. reg. Turka so zapodili v pobeg, ga došli pri Varecarju 7. aug. in zgrabili 5000 Turkov pred znatnim mestom Jajcem. Boj je trajal 9 ur in je bil silno krvav; med mrtvimi je lajtnant Svoboda od 10. bataljona lovcev; ranjenih so v Varecar spravili 6 oficirjev in 140 mož. Turki so bili hudo tepeni, zgubili so veliko ljudi, 3 kanone in zapustili Jajce. Naši so potem hitro pritisnili naprej, 11. aug. zaseli Travnik z 16.000 prebivalcev in Vitež, kder bodo fem. Filipoviču podali roko. Ta je 5. aug. prišel v Maglaj in mestu 50.000 fl. plateža naložil, za kazen, da so husarje umorili. Potem je 7. aug. zgrabil Turke na planinah pred Žepcami. Naprej so šli Korošči na levi strani 7. reg. Marojčič, na desni Štajerci 47. reg. Hartung, na sredi pa 27. bat. lovcev. Največ so trpeli Hartung, ker so morali od 5. ure v jutru plaziti po planini, da pridejo sovražniku za hrbet, kar se je ob 4. uri popoldne zgodilo. Sedaj se začne hud boj po celi potezi; lovci so na sredi v naskoku vzeli turško karaulo (leseno čuvarnico), ob enem so Marojčič in Hartung pritisnili, Turki začnejo bežati, pa vsi ne morejo pet odnesti, 1 celi bataljon je ulovljen, 360 mož in 18 oficirjev, sami lepi ljudje iz Azije, vsi iz nova oblečeni in orožani; palo je več kakor 400 Turkov; vseh je bilo okoli 6000. Zmaga je bila lepa; Žepce in vsi klanci do Vranduka in Zenice so Turki zapustili. Ali tudi naših je bilo mnogo ranjenih in mrtvih. Od reg. Hartung usmrten bil je bataljonski adjutant nadlajtnant Kubin. Sedaj hitijo naši junaki proti Sarajevu, kder jih divji Hadži Loja pričakuje za dvojno vrsto šauc.

Za poduk in kratek čas.

Nesrečni husarji.

Avstrijske husarje smemo ponosno šteti med najlepše in najboljše konjenike na celem svetu. Služejo pa tudi v zgodovini naše armade kot najdrznejši jezdec. Zato pa je vse prebivalstvo, tudi samega svitlega cesarja, nemilo dirnola nesreča, ki je 4. škadrone 7. husarskega regimenta v Bosni zadela. Skoro polovica bila je ubita ali ranjena. Od 145 mož je samo kakih 58 prišlo nepoškodovanih nazaj do predstraž glavne vojske.

Nesrečo smo sedaj bolj zvesto že poizvedeli in zmoremo sledeče pa zanesljivo poročati. Fem. Filipovič je hotel brž poizvedeti, kako je kaj po dolini reke Bosne naprej proti Sarajevu; zlasti: ali je ploha mostove in steze povsod razdrila, koliko živeža bi vojna zamogla najti v Doboju, Maglaju in Žepcah. Tudi je zaukazal husarjem med prebivalstvo razdeliti cesarskih razglasov in sploh ljudi na prihod vojske pripraviti. Vodja husarjem bil je generalnega štaba stotnik Teodor Malinkovič, ki je več let bil nameščen pri avstrijskem konzulu v Sarajevu in je torej kraje in ljudi mogel poznati. Pridjan mu je bil tudi nadlajtnant lovcev plem. Hajek in še nek pomočni oficir. Moža sta imela okoli 30.000 fl. v zlatu seboj, da bi živeža za vojake nakupila. Malinkovič in jegovi zasedejo svoje čile konjičke in prijašejo 1. aug. v Dobj in 2. aug. v Maglaj. Povsod so bili dobro sprejeti. Maglajski kajmakam (župan) in najodličniši prebivalci so se našim ponižno uklanjali in cesarju svojo pokorščino in udanost obetali. Tudi so obljubili mnogo zrnja in klavne živine pripraviti. Pri tej priliki so pa tudi zlate pri nadlajtnantu Hajeku in jegovem pomočniku zapazili. Nesrečneža pa blizu nista zaslutila tolovajskih pogledov in želja v srcih izdajalnih Turkov in sta ostala v Maglaju, ko so husarji v soboto zaran odjezdili naprej v Žepce. Komaj je pa klopot konjskih kopit utihnil, že so Turki ugrabili nesrečna oficirja, ju ubili in zlatov oropali. Njunih teles še ni bilo mogoče najti! Bržčas so Turki grdo ravnali!

Preden so husarji pot v Žepce nastopili, so se oficirji posvetovali. Malinkovič je povdarjal: „Turki se bodo ustrašili in misli na upor popolnem si iz glav zbili, če bodo tako naglo pred seboj zagledali 130 cesarskih husarjev.“ Oficirji so pa ugovarjali: „mi smo sred visokih hribov in planin, ne kaže še dalje v planinske soteske zahajati, počakajmo na lovce, ki so še den hoda za nami.“ Naposled je obveljal Malinkovičev nasvet in husarji so torej v soboto precej rano zapustili Maglaj. Cele 4 ure jašejo naprej. Nič sovražnega ne zaslutijo. Okoli 9. ure copota prednja straža čez lesen most v tesen in dolg klanec. Vse je tiho. Nankrat zablisne visoko nad klancem v šumi, pok se ni razlegel po tišini, a že padne raz konja na tla jeden husarjev mrtev. Za prvim strelom se oglasi kmalu več, kroglje švigajo od vseh strani. Husarjev polovica skoči s konjev, se nastavi pred klancem in začne streljati iz svojih dobrih Werdlovih pušek. Toda kmalu zapazijo, kako jim po strani sovražniki lezejo za hrbet. Sedaj vidijo, da jim je treba misliti na pobeg. Hitro planejo vsak na svojega konja in dirjajo pozaskokama nazaj proti Maglaju. Kroglje so jih zadrževale sedaj od desne sedaj od leve strani na celi 4 ure dolgi poti. Mnogi so bili ranjeni, nekateri pa mrtvi pokapali iz konjev. Naposled pridejo zopet pred Maglaj; konji so zasopljeni, vojaki spehani, vsi po-

trebni odpočitka. Ali na velik strah ubogim husarjem so se Maglajčani pokazali kot izdajice. Steza je bila prekopana in zadi z hlobovom zaprta, iz biš in iz višin na levi strani so pokale puške, iz grada na desni udarjale kañonske kroglje in celo blizu na desni je mimo drla globoka in vsled dežev močno napeta Bosna. Strahoviti trenutki za junaške husarje! Do sovražnika priti jim ni mogoče, udati se divjakom ne kaže, ukrenoti nazaj ali na stran ni dano! V tej sili skoči s konja nadlajtnant grof Chorinski, sin bivšega deželnega namestnika na Kranjskem, za njim več podčastnikov in husarjev. Goste kroglje režejo po zraku, husarji pa le urno in krepko grabijo hlobove in ga porivajo na stran. Vsi, ki so se tega junaškega dela lotili, so mrtvi obležali, tudi grof Chorinski je hrabro dušo izdebnil. Sedaj pridirja ritmeister vitez plem. Paczona, mahne z sabljo, da se daleč zablisne, ter vskliknivši: „Eljen a Kiraly“ (Živio kralj) zažene se on in za njim vsa škadrona po tesni ulici in potem dalje po stezi 6 ur daleč do Doboja. Turki so streljali za njimi, kolikor so mogli, vsakega drugega moža so zadeli, 70 husarjev je mrtvih, drugi so bili več ali manje hudo ranjeni, ali pa jihovi konji. Stotnik Malinkovič in ritmeister Paczona sta zgubila vsak po 2 konja. Nekaj husarjev, kojim so konji pali, se je v gozde rešilo in bilo od naših vojakov drugi den najdenih. Ali najdeni bili so tudi mrtvi husarji, toda oropani vse obleke in grozno razmesarjeni in oskrunjeni; zveruski Turki so jim nose in ušesa porezali in še drugače nesramno in nečloveški z njimi ravnali. Naši vojaki so bili neizmerno razdraženi, ko so zverinsko djanje Turkov videli. Maglaj so hotli kar razdajati in užgati. General Filipovič v to ni privolil, ker so prebivalci itak zbežali v planine; vendar vsakega Turka, pri katerem se je kaka reč od husarjev našla, je dal brez usmiljenja ustreliti.

Smešničar 33. Nekdo, ki je v „Slov. Gosp.“ štev. 31. bral: cesarski proglas prebivalcem Bosne in Heregovine, je čital tudi stavek, ki pravi: „zaostale dače pretečenih let se ne bodo iztirjevale.“ Vsemu zavzetemu padne list iz rok, on pa glasno vzdihuje: „jojmene, kako veseli bi sedaj bili, ko bi tudi mi smeli biti Bosnjaki!“

Razne stvari.

(Kat. politično društvo v Konjicah) ima prihodnjo nedeljo, dne 18. aug., ob priliki svoje obletnice občni zbor. Začetek ob 4. uri popoldne v nadžupnijski hiši. Vse ude vljudno vabi odbor.

(Prošnja) do narodnih volilcev celjskega, konjskega, laškega, vranskega in gornjegrajskega okraja). Odberite si brž kandidata, ki bo namesto v Bosno odšedšega g. dr. Srneca kandidiral zraven g. dr. Dominkuša!

(Dr. Jugov prijatelj obsojen) in od županstva odstavljen bil je nedavno, namreč Anton Rošker